

УДК 811.111'373.72

АНГЛОМОВНА ІДІОМАТИКА ЛЮБОВНОГО ЗМІСТУ

Удяк Г. І.

Стаття присвячена вербалізації універсального почуття "любові" крізь призму ідіоматичних виразів. Значна увага приділяється виявленню лінгвокультурологічної специфіки любовних ідіом та їх функціонування і відображення в англійській мові. Автором здійснено спробу укладання класифікації англійських ідіом любовної тематики. Дане дослідження ідіом дало змогу виявити важливі аспекти кохання та детально уявити внутрішню смислову структуру цього почуття в англійській лінгвокультурі.

Ключові слова: ідіома, ідіоматичний вираз, любовна тематика, англійська лінгвокультура.

Статья посвящается вербализации универсального чувства "любви" сквозь призму идиоматических выражений. Значительное внимание уделяется выявлению лингвокультурологической специфики любовных идиом, а также их функционирования и отражения в английском языке. Автором сделана попытка составления классификации английских идиом любовной тематики. Данное исследование идиом дало возможность выявить важные аспекты любви и детально представить внутреннюю смысловую структуру этого чувства в англоязычной лингвокультуре.

Ключевые слова: идиома, идиоматическое выражение, любовная тематика, англоязычная лингвокультура.

The article is devoted to the verbalization of the universal feeling of love in the light of idiomatic expressions. A great attention is being paid to the revelation of linguoculturological specificity of love idioms as well as their functioning and reflecting in the English language. The author makes an attempt to compile the classification of English idioms of the love theme. The given investigation of idioms has given an opportunity to reveal important aspects of love and to conceive the inner semantic structure of this feeling in the English-speaking linguoculture.

Key words: idiom, idiomatic expression, love theme, English-speaking linguoculture.

Постановка наукової проблеми та її значення. У лінгвістичних дослідженнях на сучасному етапі чимала увага приділяється внутрішньому світу людини та вербалізації абстрактних понять крізь призму ідіоматичних виразів. Саме вербалізація універсального почуття "любові" надає багатий матеріал для дослідження. Дослідники різних галузей неодноразово намагались тлумачити це почуття. Як відомо, любов розвивається за певним сценарієм, складається із різних компонентів та має різноманітні способи вираження [докладніше див.: 1]. Щоб проаналізувати реалізацію кохання, ми звернемося до дослідження ідіоматичних виразів. З метою укладання авторської класифікації англійських ідіом любовної тематики були опрацьовані численні електронні джерела, з яких ідіоми були дібрані шляхом лексикографічної вибірки.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Аналіз літературних джерел свідчить, що в сучасній науці накопичено вже чималий обсяг доробок, які присвячені дослідженню різних аспектів фразеології. Особливо слід наголосити на розвідках таких лінгвістів, як А. І. Альохіної, Н. М. Амосової, І. Р. Гальперіна, О. В. Куніна, Л. М. Медведєвої, О. І. Смирницького, У. Вайнрайха, Дж. Сейдла, Ч. Фернандо.

Метою даної статті є виявити лінгвокультурологічну специфіку любовних ідіом та їх функціонування і відображення в англійській мові.

Виклад основного матеріалу. Розвиток англійської мови характеризується накопиченням у ній значної кількості ідіоматичних виразів, які емоційно забарвлюють мовлення та прикрашають його. Крім того вони дозволяють скоротити складні речення до простих сталих виразів. Розуміння та правильне використання любовних ідіом у мовленні свідчить про високий рівень володіння

англійською мовою. Хоча в усному та писемному мовленні любовні ідіоми часто використовуються, можна говорити про проблему їх спорадичного вивчення у лінгвістичній науці. Тому науковий пошук у даній сфері є досить актуальним.

Стадії розвитку любовних відносин дозволяють нам виокремити наступні групи ідіоматичних зворотів любовного змісту.

1. Перші етапи знайомства можуть включати:

1.Період закоханості, приємності від чиеїсь присутності та нетерпляче очікування зустрічі, який можна виразити за допомогою таких ідіоматичних конструкцій: **fall in love with somebody / fall for (someone)** – *be very attracted to someone and begin to love them (закохатися)*; **have a crush on (someone)** – *have strong feelings of love for someone (often for a short time and with no results) (шаленіти від когось)*; **be crazy about sb** – *love someone very much (не тямитися від когось)*; **be attracted to (someone)** – *feel a physical or emotional attraction to someone (бути зачарованим)*; **have a thing for (someone)** – *be attracted to someone (мати слабкість до когось)*; **those three little words** – *I love you (yes, that's exactly three words) (я люблю тебе (ці три маленьких слова)*; **be lovey-dovey** – *expressing your love in public by constantly kissing and hugging (бути закоханим і публічно це показувати, не приховувати своїх почуттів)*; **have the hots for somebody** – *finding somebody extremely attractive (вважати когось дуже привабливим)* [3; 4; 8].

2. Акт зустрічі або проведення побачення пов'язується із ідіомами:

date (someone) – *go on a date with someone (ходити або мати побачення з кимось)*; **go steady with (someone)** – *date one person regularly (дружити, ходити разом (про підлітків))*; **make eyes at (someone)** – *flirt with someone (бісика (бісика) пускати (посилати) очима (оком); фліртувати з кимось)*; **go out with someone** – *date someone (зустрічатися з кимось)*; **seeing (someone)** – *be dating someone on a regular basis (зустрічатися з кимось регулярно)*; **double date** – *two couples going out together on a date (одночасне побачення двох пар)*; **whisper sweet nothings in (someone's) ear** – *say romantic or intimate things to someone (шепотіти ніжні слова комусь у вухо)*; **blind date** – *when two people who have never seen each other before go on a date (побачення "всліпу" з незнайомою людиною)*; **fix somebody up (with somebody)** – *find a romantic partner for somebody (звести когось з кимось)* [4; 7].

3. Стосунки між партнерами можна охарактеризувати за допомогою ідіоматичних виразів: **good together** – *be able to get along well with each other (добре разом)*; **get along with (someone)** – *have a good relationship with someone (ладнати з кимось)*; **hit it off (with someone)** – *have a good relationship with someone from the first time that you meet that person (знаходимо спільну мову, ладнати)*; **meet the right girl or guy** – *meet the right partner or the person that you want to marry (зустріти свою половинку)*; **get serious (with someone)** – *become more serious in a romantic relationship with someone (ставати серйозним і тривалим (про стосунки))*; **steal (someone's) heart** – *cause someone to fall in love with you (змусити когось закохатися в себе)*; **all's fair in love and war** – *in war and matters of the heart, the ends justify the means (у коханні, як і на війні, всі засоби добрі)* [2; 7].

4. Значна група англійських ідіом відображає типи кохання.

Як зазначають дослідники, систематизація типів кохання залежить від культурних норм суспільства, рівня духовної зрілості людини, виховання, темпераменту людини. Закохуватися з першого погляду властиво молодим людям: **love at first sight** – *falling in love with somebody the first time you see them*. Часто це перше, чисте кохання: **first love** – *the first person that one falls in love with*. Коли людина бачить більше не поверхневу красу, а саме внутрішню красу іншої людини, її опановує справжнє кохання – **true love** (*a genuine feeling of romantic love*). Протилежним цьому почуттю є почуття нерозділеного кохання, кохання без взаємності – **unrequited love** (*love that is not returned, one-way love*) [8, 16].

Палка закоханість або сліпе захоплення серед підлітків виражається ідіомою **puppy love/calf love** (*love between young people, usually teenagers, and not usually taken seriously; short term adolescent love*). Люди, які відчують романтичне кохання, не в стані тверезо оцінювати негативні якості та вчинки

об'єктів своїх почуттів і не здатні стосовно них на критику. Людина втрачає зір, слух та здатність аналізувати факти. У даному випадку говорять про те, що любов сліпа – **love is blind** (*love can give a person the ability to overlook another's faults*). Корислива любов, любов за розрахунком заради певної зручності, коли людина виходить з певних раціональних міркувань, знайшла своє вираження в ідіомі **cupboard love** (*love that you give in order to get something from someone*) [4; 11; 15].

II. **Продовження стосунків** характеризується тим, що люди стають задушевними, милими друзями, друзями серця, однодумцями – **be a soul mate** (*be someone who understands and accepts the other person completely*). Вони горять, запалюються коханням – **be smitten with someone** (*be completely captivated by someone and feel immense joy*). Люди сильно люблять один одного – **love someone to bits** (*love someone very much*). Не можуть прожити без когось і хвилини – **be hung up on someone** (*a lingering interest or something you can't get out of your head*). Люди закохуються по вуха – **fall head over heels in love** (*fall completely in love*). Вони душі не чують, упадають усією душею за кимось – **be the apple of someone's eye** (*be loved and treasured by someone, normally a parent*). І врешті-решт стають для когось коханням усього життя – **the love of one's life** (*the person one wants to spend the rest of their life with and cannot imagine being without*) [4; 8; 11].

III. Кожна людина прагне збереження та зміцнення стосунків, що викликає сильні почуття. На основі цього виникли такі ідіоми: **love someone with all of one's heart and soul** – *love someone completely* (любити когось усім серцем і душею); **take one's breath away** – *when you are so in love with that person that you find it difficult to breathe* (захоплювати дух).

Дослідники стверджують, що існують люди, які є створені один для одного – **made for each other** (*get along extremely well with another person*). Вони підходять один одному – **the one for (someone)** (*the right partner, the right person to marry*). Такі люди є єдиними, неповторними і незрівнянними один для одного – **one's one and only** (*the only person that one loves*). У даному випадку можна говорити про створення ідеальної пари – **perfect couple** (*two people who appear to get along perfectly*). І звичайно, заповітна мрія кожної жінки знайти чоловіка своєї мрії, свій ідеал, лицаря на білому коні – **find Mr. Right / find the right guy** (*find the right person or the perfect person to marry*) [5; 8; 9].

IV. Для позначення процесу одруження в англійській мові існують такі ідіоматичні вирази: **ask for (someone's) hand in marriage** (*formal*) / **pop the question** (*informal, slang*) – *ask someone to marry you* (просити руки); **set a date** – *decide on a date for a wedding* (призначити дату весілля); **take one's vows** – *get married and take your wedding vows or make your wedding promises* (давати клятву вірності (під час одруження)); **walk down the aisle together** – *get married* (in this case in a church where the bride walks down the aisle to the altar) (одружитися, піти до вітаря); **say I do** (*informal*) – *get married* (during a wedding ceremony it is common to say "I do" when you agree to marry your partner) (одружитися (сказати "так" під час церемонії одруження)); **get hitched with** (*very informal, slang*) – *take in marriage* (одружитися); **tie the knot** – *get married* (*informal*) (одружитися).

Відомо, що справжнім шлюбом є шлюб по любові. Саме цей момент повинен бути освячений Богом шляхом церковного обряду. Така любов є божественною. У цьому і полягає сенс ідіоматичного вислову "шлюби укладаються на небесах" – **a match made in heaven** (*a couple who get along perfectly*). Проте лише розсудливість та врівноваженість дозволяють завести сім'ю – **settle down (to married life)** (*begin to live a quiet and stable life* (often used after getting married or getting a job)) [3; 5; 8].

V. Значна частина ідіоматичного фонду пов'язана із **труднощами в стосунках**. Коли в англійців виникають труднощі у відносинах, вони опиняються на скелях – **on the rocks** (*problems in a relationship*). Розрив стосунків можна виразити за допомогою таких ідіом: **break up/ split up (with somebody)** – *end the relationship*; **dump (someone)** (*informal*) – *end a relationship by telling someone that*

you do not want to see him or her again; leave (someone) for (someone else) – end a relationship with your partner and start a relationship with someone else [14].

У ситуації, коли наречений або наречена вирішують не одружуватися перед весіллям, на увагу заслуговує ідіома **leave somebody at the altar** (*decide not to marry somebody just before the wedding*). Зрадника партнера називають **love rat** (*somebody who cheats on his/her partner*). Намір залишити партнера і покінчити стосунки виражається ідіомою **walk out on somebody** (*leave your partner and end the relationship*).

Від характеру партнерів та їх способу вирішення суперечок залежить, чи буде “від любові до ненависті один крок” – **love-hate relationship** (*strong feelings about someone or something that are a mixture of love and hate*). Невдалі стосунки здатні розбити комусь серце – **break (someone's) heart** (*cause someone emotional pain, to make someone feel very sad or disappointed*) [2; 3; 7].

Існує ряд ідіоматичних виразів, які доводять, що після сварки варто, по-перше, дати партнерові ще один шанс – **give (someone or something) a second chance** (*try to save a relationship by forgiving and welcoming the other person back (usually after a fight or a breakup)*); по-друге, помиритися – **kiss and make up** (*make peace after an argument*); по-третє, залагодити стосунки – **patch up a relationship** (*try to be friendly again and not to quarrel any more*). Після розлуки необхідно відновити стосунки – **get back together** (*return to a relationship or marriage after separating*). Адже розлука змушує серце любити сильніше – **absence makes the heart grow fonder** (*when two are parted from each other, their feelings toward each other may grow*).

Роль кохання у житті людини розкривають наступні ідіоматичні вислови: **love makes the world go round** – *life is so much better when we are all nice to each other* (кохання змушує світ обертатися); **make love not war** – *a hippie anti-war slogan encouraging love and peace (краще любов, а не війна)*; **love will find a way** – *love conquers all (любов перемагає все)* [2; 3; 8].

На жаль, надскладним завданням є виявити та дослідити походження ідіом, бо часто обставини їхнього виникнення є невідомими. Зупинимось на декількох ідіомах, походження яких розкрито в електронних ресурсах. Існує кілька припущень щодо походження ідіоми **from the bottom of my heart** – *з глибини мого серця*. За однією із них, давньогрецький філософ Архімед вважав, що мозок відповідає за перекачування крові, а серце – за мислення та почуття. Тому коли говорять “я тебе кохаю” або “дякую” “з глибини мого серця”, мають на увазі сильне кохання або подяку, адже саме в глибині серця зберігається найбільша кількість почуттів. За іншою версією, серце порівнювали із посудиною, яка наповнюється почуттями. У нижній частині цієї посудини завжди плескались якісь почуття, тобто дно серця є найбільш повним та містить найсильніші емоції [13].

В англійській ідіоми **tie the knot** є три можливих історії виникнення. Перша версія є найбільш романтичною. У середні віки моряки і солдати, які перебували у далеких походах, відправляли своїм коханим кусок мотузки. Сучасна жінка була б шокована від такого подарунку, а в ті часи мужчина у такий спосіб пропонував їй руку та серце. Якщо жінка погоджувалась вийти заміж, вона зав'язувала на мотузці вузол і відправляла його назад своєму коханому.

За другою версією, ідіома базується на давньому звичаї, коли на початку церемонії шлюбу нареченій та нареченому зв'язували стрічкою зап'ястя. Розв'язували вузол лише тоді, коли завершувались урочистості. У деяких народів наречені повинні були ходити два дні прив'язаними один до одного. Третя версія пов'язана із індійськими традиціями, коли на весіллі наречений і наречена повинні були пов'язати один одному гірлянди квітів на шию, зв'язуючи себе таким чином узами шлюбу.

Історія ідіоми **on the rocks** пов'язана з тим, що старі моряки асоціювали кохання із кораблем. Вони вважали, що керувати кораблем потрібно обережно, щоб не посадити його на мілину, на підводні скелі. Так само і у стосунках слід бути уважним, адже є ризик розбити своє кохання об каміння [12].

Англійську ідіому **wear someone's heart on someone's sleeve** дали доблесні лицарі. За першою версією походження ідіоми, римський імператор Клавдій вирішив, що найкращі солдати – це ті, які не зв'язані узами шлюбу, адже їм немає

чого втрачати, тому вони б'ються до кінця. Правитель оголосив шлюби нелегальними. Проте оскільки чоловіки не могли обійтись без жінок, Клавдію довелося піти на поступки – дозволити короточасні стосунки. Раз на рік він влаштовував для своїх солдат фестиваль, де вони могли поспілкуватися з дівчатами. Чоловіки вибирали собі подругу на фестивалі й писали ім'я обраниці фарбою на рукаві. Так вони берегли вірність коханий під час фестивалю. Інша версія походження ідіоми пов'язана з тим, що середньовічні лицарі перед турніром зав'язували на руці хустинку, отриману від дами серця. Таким чином вони змагались за її честь та кохання [10].

Висновки. Дане дослідження ідіом дало змогу виявити важливі аспекти кохання та детально уявити внутрішню смислову структуру цього почуття. Розкриті характеристики уможливили зрозуміти та описати специфіку сприйняття даного феномену англомовної лінгвокультури. Отже, можна говорити про культурну специфіку, яка проявляється у тому, що універсальні характеристики кохання по-різному оцінюються та осмислюються представниками різних націй.

Література

1. Фромм Э. Искусство любить / Э. Фромм; пер. с англ. – Москва: АСТ и др., 2011. – 223 с.
2. 10 idioms about love [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.grammar.net/idiomslove>
3. 20 idioms about love [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://vk.com/wall-25003531_9306
4. 20 surprisingly funny idioms about love [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.myenglishteacher.eu/blog/20-surprisingly-funny-idioms-about-love/>
5. Fascinating English [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://fascinating-english.com/love-idioms/>
6. Funny idioms about love [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ludmilakonyaeva.blogspot.com/2014/02/funny-idioms-about-love.html>
7. Idioms about love [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.ingilizceforum.net/showthread.php?tid=4675>
8. Idioms of the day on Facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idiomconnection.com/relationship.html>
9. Idioms: relationships and love [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eng.1september.ru/view_article.php?ID=200800320
10. Know your phrase [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.knowyourphrase.com/phrase-meanings/Head-Over-Heels.html>
11. Love idioms [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.english-at-home.com/idioms/love-idioms/>
12. Online etymology dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.etymonline.com/index.php?allowed_in_frame=0&search=on+the+rocks
13. Origins of romantic idioms and phrases [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://hubpages.com/literature/Origins-of-Romantic-Idioms-and-Phrases>
14. Relationships and love: idioms [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.diary.ru/~heat4ever/p132622571.htm>
15. The Free Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://idioms.thefreedictionary.com/love>
16. The Web's largest resource for definitions and translations [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.definitions.net/definition/fall%20in%20love>